

A CA a kémiai szakirodalmat tartalom szerint 80 szakcsoportra osztja.

A CA füzeteihez tárgymutató (keyword index), szerzői mutató (author index), szabadalmi mutatószám, illetve konkordancia szerint (numerical patent index, patent concordance index) csatlakozik.

A CA rendszerét ismertette külön kell szólnunk a CA kémiai szakterületek, illetve problémák szerint szakosított kiadásairól, valamint a CA kumulált index-rendszeréről. Ezek valóban példamutatók és jelzik az információ szolgáltatások fejlesztésének bizonyos irányait is.

A CA szakosított sorozatai – amelyek az 1976-os évben előreláthatóan az alábbi dokumentum-mennyiséget dolgozzák fel – a következők:

biokémia	136 000 referátum/év
szerves kémia	36 000 referátum/év
makromolekuláris szekció	46 400 referátum/év
alkalmazott kémia, vegyipar	75 500 referátum/év
fizikai-analitikai kémia	92 900 referátum/év

A szakosított sorozatok összesen 387 ezer publikációról informálnak, míg a teljes kiadás 454 ezer dokumentumot dolgoz fel. A szakosított sorozatok évi megrendelése – bizonyos feltételek mellett – a szelektív információ-terjesztés (SDI) igénybevételének lehetőségét is magába foglalja, de szervezésével a CAS egyébként nem foglalkozik.

A CAS a *Chemical Abstracts* teljes és szakosított kiadásaiival, valamint az SDI-szolgáltatás szervezésének a lehetőségével a tudományos és műszaki tájékoztatás mindhárom alapvető típusát szolgáltatja, nevezetesen

- a teljes áttekintést a kémia területéről;
- a szakterületi tájékozódást;
- a problémára orientált, speciális tájékozódást.

A CA szakosított kiadásai tulajdonképpen azt is lehetővé teszik, hogy más tudományágak (pl. fizika, biológia stb.) adatbázisai csak a vonatkozó szakosított sorozat mágnesszalagjait szerezzék be, s azzal egészítsék ki saját adatbázisukat. Ezzel megoldható a határterületi információ, illetve részben a szóródott irodalom nyomon követése is.

Végül szólni kell még a CAS összesített mutatórendszeréről. Természetesnek vehetjük, hogy minden korszerű referáló és index vállalkozás egy, öt vagy tízévi időközökben összesíti a szerzői és tárgymutatóit. A CA azonban a kémiai tájékoztatás speciális szempontjai szerint minden egyes referátumot átvizsgál és a kémiai anyag (substance), képlet (formula) és szerkezetek, kötések (ringsystems) szerint s azokról kumulált index-köteteket ad ki. A tartalmi feltárásnak ez a mélysége teszi a CAS különböző kurrens és retrospektív szolgáltatásait mintaszerűvé [1, 2, 3].

JEGYZETEK

- [1] Az OMKDK állományában a *Chemical Abstracts* 1923-tól áll rendelkezésre (raktári jelzet: E 655) a vonatkozó index kötetekkel. A *Chemical Abstracts Service Source Index* (E 5278) 1970-től, a *Chemical Industry Notes* (E 5920) 1971-től található a könyvtárban. A *Chemical Titles* jelzete: E 2889. A *Chemical Abstracts* kötetei 1907-től folyamatosan a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárában (F 1084) találhatóak.
- [2] A kémiai tájékoztatás, közelebről a *Chemical Abstracts*-ban, valamint az indexkötetekben való eligazodás hasznos segédeszköze: DERSI Gyuláné: Kémiai szakirodalom-kutatás. 2. átd. kiad. Bp. Tankönyvkiadó, 1974. 176 p. 6 mell. /BMEKK kiadványai: A szakirodalom-kutatás segédkönyvei 1./
- [3] A *Chemical Abstracts Service* mágnesszalagos formájának hazai felhasználásáról és eredményeiről: KOVÁTS Zoltán – EGYHÁZY Tiborné – MAÁR Hilda: A számítógépes kémiai szakirodalomfigyelő szolgálat hazai tapasztalatai. = Kémiai Közlemények, 37. évf. 1972. p. 111–117. EGYHÁZY Tiborné – KOVÁTS Zoltán: Tájékoztató a számítógépes kémiai szakirodalomfigyelő szolgálatról. Veszprém, 1973. VVE soksz. 23 p. 3 mell.

(Szepesváry Tamás)

* * *

Nemzetközi olajpiaci tájékoztatási rendszer

Az OECD (*Organization for Economic Co-operation and Development* = *Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet*) keretében működő *Nemzetközi Energia Ügynökség* (*International Energy Agency*) *Nemzetközi Energia Programja* (*International Energy Program*), nemzetközi olajpiaci tájékoztatási rendszert létesített. A Program foglalkozik a rendelkezésre álló olajtartalékoknak szükségállapot esetén való elosztásainak kérdésével, az ezzel kapcsolatos korlátozási rendelkezésekkel; az olajtársaságokkal való együttműködéssel; hosszú távú energetikai együttműködéssel; a termelő valamint a fogyasztó országokkal való kapcsolat kiépítésével.

Titkársága széles körű információs rendszert épít ki, mely két részre tagozódik: az egyik a nemzetközi olajpiaci és az olajtársaságok működését kíséri figyelemmel, a másik arra hivatott, hogy a szükségállapotok esetleges bekövetkezésére való felkészülést biztosítsa.

Information News and Sources, 7. köt. 5. sz. 1975. p. 132./

* * *